

Effektiv administration af pyntegrøntproduktionen

Af Erik Bøgehøve Hansen,
Forskningscentret for Skov & Landskab

Forskningscentret
for Skov & Landskab

Fire EDB og et papir system, der kan lette administrationen i pyntegrøntsæsonen, har været til brugstest på FSL, Afdeling for Pyntegrønt. Især for store, eller kommende storproducenter af klippegrønt vil der være tid at spare i sæsonen. Det forbedrede overblik over ressourcer kan vise sig i fremtiden at blive en vigtig konkurrenceparameter.

Pyntegrøntproduktion

Pyntegrøntproduktionen er i de senere år vokset i økonomisk betydning. Det gælder for dansk skovbrug generelt og for den enkelte producent. Der er tale om en driftsgren, der, i en kort sæson, stiller høje krav til styring af mandskab og produktion. Derfor er det af betydning for erhvervet, at have administrative redskaber, der på effektiv vis er i stand til at yde støtte i sæsonen.

Behovet for styring afhænger af den administrative kapacitet i forhold til produktionens størrelse og sammensætning. Der vil typisk være mere administration og kontrol ved produktion af klippegrønt, end ved juletræproduktion.

Store producenter af klippegrønt og juletræer, har formodentlig allerede udviklet egne administrative systemer i en eller anden form. Men der er nu flere færdige administrative systemer på markedet til pyntegrøntproduktion. Disse er aktuelle for mindre producenter, der vokser, eller større producenter, der fremover ønsker at dele omkostningerne til videreudvikling. Systemerne vil i en vis udstrækning kunne tilrettes kundens specifikke behov.

Systemerne

Der er et enkelt papirbaseret og fire administrative EDB systemer på markedet. De fem systemer er:

- Claus Thomsens blanketsystem,
- Brugerdatas BD-Pyntegrønt,
- KW.Plans XMAS,
- Fynske Skovdatas Pynskov og
- PolyCons Skovstyring.

Forskningscentret for Skov & Landskab har i foråret 1993 haft systemerne fra

Claus Thomsen, KW.Plan, Brugerdata og Fynske Skovdata til brugstest. Derudover har der, i en kortere periode været lejlighed til at afprøve PolyCons Skovstyring, der har et lidt andet sigte.

Systemerne er udviklet i samarbejde med enkelte brugere og efter brugernes behov, hvilket betyder, at specifikationerne er meget forskellige. Dette uens udgangspunkt for formål, udformning og indhold gør det vanskeligt, at teste og fremlægge resultaterne på en måde, der skaber mulighed for direkte sammenligning.

Testen er foregået på en almindelig pc'er med 286 processor og 3 Mb RAM. Efter en researchperiode med hvert af systemerne, er der kørt en lille simulering for at lære systemernes opbygning og muligheder at kende. Efterfølgende er der taget

kontakt til producenter og brugere af systemerne, for at diskutere erfaringerne og høre, hvorledes systemerne har fungeret i den forløbne sæson (1992). Til slut er der kørt en simulering med 5 bevoksninger, 15 sortimenter, 3 skovarbejdere, 1 traktorfører, 3 kunder og 6 terminer. I denne simulering er der lagt vægt på at vurdere den daglige brug og de styrings- og overbliksskabende muligheder, der især er pc-systemernes force.

Ved valg af system er det vigtigt at overveje, ikke blot pris og præstation, men også mulighederne for service og fremtidige opdateringer. De fleste af systemerne kan modificeres efter enkeltkunders behov, mod en merpris. Der er endvidere mulighed for personlig vejledning i opstart og evt. for hotlineabonnement.

I tabel 1, ses en skematisk opgørelse af

Tabel 1. Pyntegrøntproduktion, fordelt på enkeltelementer.

PYNTEGRØNTPRODUKTION		
BUDGET/BEHOV	SÆSONSTYRING	PRODUKTIONSKONTROL
Indtægt Mængder Kvaliteter Mandskab Maskiner	Potentielle mængder Kvaliteter Lagerstyring Mandskab Maskiner Leveringsterminer	Producerede mængder Fra skov til kunde Udbytteopgørelse Omkostningsopgørelse Produktionsopgørelse

Tabel 2. anbefalinger vedrørende de fire testede systemer.

Producent karakteristika. Antal træer & ton klippegrønt pr. år	Claus Thomsen	Brugerdata	KW-Plan	Fynske Skovdata
Lille producent. Mindre end 1.000 træer, mindre end 5 ton klippegrønt	X			
Mellem, bulkvareproducerende. Mellem 1.000 og 5.000 træer, mellem 5 og 40 ton klippegrønt.	X		X	(X)
Mellem, ordreproducerende. Mellem 1.000 og 5.000 træer, mellem 5 og 40 ton klippegrønt.	(X)	X	(X)	X
Stor bulkvareproducerende. Mere end 5.000 træer, mere end 40 ton klippegrønt.			X	X
Stor ordreproducerende. Mere end 5.000 træer, mere end 40 ton klippegrønt.		X	(X)	X

de krav, der stilles til styringen af pyntegrøntproduktion. Selve produktionsstyringen, der er det centrale, er i større eller mindre grad med i alle systemer. Hvilke andre funktioner, man måtte efterspørge, afhænger af ens behov og nuværende administrative system.

Claus Thomsen

Blanketsystemet omfatter alene produktionsstyring. Der er tale om et standardiseret system af fortrykte skemaer, der samler indberetninger fra skovarbejder og traktorfører til central registrering og behandling. De indsamlede sedler samles i et ringbind, og der laves afdelings- og lagerlister, som efter sæsonen kan danne basis for produktionsstatistik på papir eller i regneark.

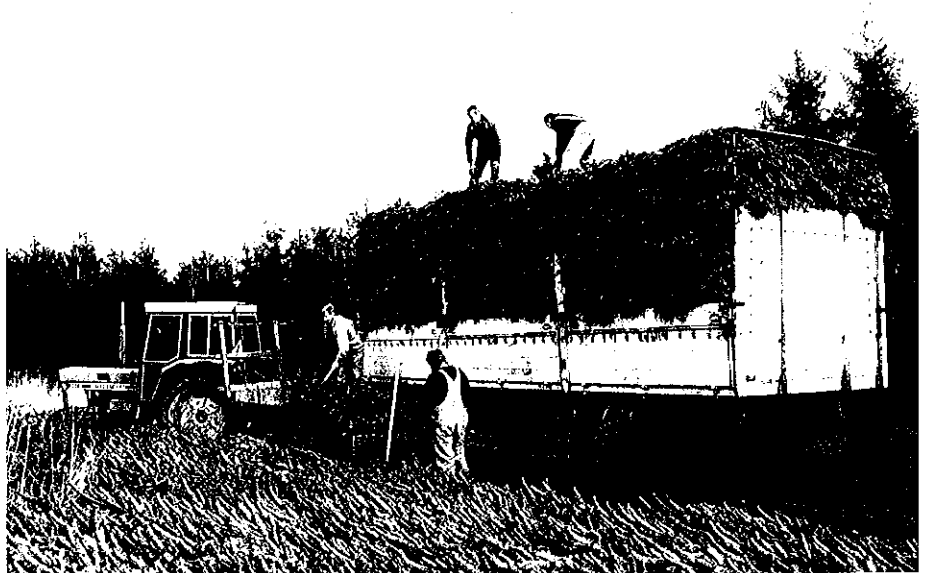
Claus Thomssens system har, hvad der skal til for at komme igennem pyntegrøntsæsonen. Med manuel bearbejdning på alle niveauer vil tidsforbruget til registrering og behandling af data vokse mere ved forøget produktion, end for tilsvarende EDB-systemer. Hvornår der er interesse for at skifte til et EDB-system og få luft i sæsonen, afhænger af den enkeltes forudsætninger.

Brugerdata

BD-Pyntegrønt er et tillægsmodul til BD-Skovsystem, der kan varetage indberetninger og foretage den nødvendige pyntegrøntstyring, fra udbuds- og økonomiprognose over produktionsstyring til statistik efter sæsonen. Systemet kan samkøres med Brugerdatas øvrige produkter og har tillige en komplet markstyring.

BD-Pyntegrønt er i sammenhæng med BD-Skovsystem et komplet styringssystem for pyntegrønt. Indberetningerne til pyntegrøntdelen omfatter skov, afdeling, litra, dato, kvalitet, mængde og medarbejder, for produktion, transport og salg. Dertil kommer et system af bevoksnings-, pris-, sortiments- og træartslistes. Der kan trækkes på disse lister under indtastning. Listerne styrer prognoserne sammen med et modelkartotek og et register over præstationer. Der er et bredt udvalg af definerede udskrifter til rådighed og tillige en rapportgenerator.

For en stor producent af pyntegrønt, der bruger BD-Skovsystem, vil det være oplagt, at overveje at supplere dette med BD-Pyntegrønt. Værdien opstår især ved genbrug af indtastninger og kendskab til systemfunktion og statistikmuligheder i systemet. (I 1993 tester og færdigudvikler Brugerdata, BD-Marksystem. Systemet er udviklet til erhvervsfrugtavl, men tilrettet behovet for samlet pyntegrøntstyring for mindre producenter med pyntegrøntproduktion som bi- eller eneproduktion).

Figur 1: Produktionens størrelse og sammensætning er afgørende for valg af administrationssystem.

KW.Plan

XMAS er et EDB-specialværktøj til styring af den praktiske afvikling af pyntegrøntsæsonen. Systemet er ikke fast integrerbart med andre systemer, men kan give brugsrettede udskrifter på papir, skærm eller datamedie, til brug for løn, produktionsstatistik og regnskab. Data til prognose kan importeres i et passende format fra Plankat. Der er hjælpebilleder til indtastning og udskrift i systemet og tillige mulighed for at lave sit eget hjælpebillede med f.eks. priser og akkorder.

I systemet holdes rede på prognose, produktion, skovlager og lager. Der er mulighed for udskrifter fra hver af disse, samt over salg fordelt på kunder. Registrering sker via indtastning af prognose, produktion, transport og salg. For alle registreringer sker en basisregistrering af skovpart, afdeling, litra, dato, kvalitet og mængde. Disse data sikrer, at der er tilstrækkeligt grundlag til at lave produktions- og præstationsstatistik. Statistikken må dog laves udenfor systemet, men der er rig mulighed for at sortere i XMAS, så udskrifter kan anvendes direkte.

XMAS er papir på EDB, det har mange fordele og få ulemper. Systemomfanget er lille, og det er derfor enkelt at lære at bruge. Det betyder, at XMAS er interessant for både store og små pyntegrøntproducenter, der ønsker at effektivisere produktionsstyringen, eller vil stå rustet til en forøgelse af klippegrøntproduktionen.

Fynske Skovdata

PYNSKOV kan varetage en komplet administration af produktionen af pynte-

grønt (og råtræ). Systemet indeholder en række grundlister, det er bevoksningsliste, sortimentsliste med akkord- og vejledende priser og kundekartotek, og der kan løbende trækkes på listerne ved indtastning. PYNSKOV kan styre udførelsen af alle tiltag i forbindelse med dyrkning, lønberegning og salg, til og med fakturering. Alle registreringer af udført arbejde sker i regnskabsdelen, hvor registreringen sker ved brug af tre bogstaver lange hoved- og underkontonavne. Samtidigt anføres akkord og arbejder til lønberegningen.

PYNSKOV er opbygget som led i en samlet skovadministration. Det betyder, at rækkefølgen i registreringerne følger arbejdsgangen på distriktet. I sæsonen bruges tre arbejdsregistre: planer, aftaler og regnskab, der tilsammen skaber de lager- leveringstermin- og produktionsoversigter, der er nødvendige. Der er mulighed for at få udskrifter til skærm eller printer fra alle registre, og der kan laves udtræk på alle hoved- og underkonti samt en samlet udskrift over skovlager, lager og faktureret.

De omfattende muligheder for opslag kommer til sin ret ved en stor, kundeorienteret produktion, flere medarbejdere og mange kunder. De grundlæggende ingredienser er til stede, men brugervenligheden kunne være bedre. Derfor imødeses den næste generation med store forventninger. (Der kommer i 1993 en komplet ny version på markedet).

PolyCon

Skovstyringen er et lille databasebaseret program, der i mindre grad er rettet mod

produktionsstyring. Systemet består af en sortimentsliste og en bevoksningsliste for pyntegrøntbevoksninger, med mulighed for opslag og udskrifter for bevoksninger og hugst.

PolyCons produkt giver de helt grundlæggende opgørelser for hugst og vedligeholder samtidig en pyntegrøntbevoksningsliste, med aktuelt stamtal. Hugsten opgøres pr. afdeling og år, men med mulighed for grafisk sammenligning mellem flere år. Der er mulighed for at supplerer med PolyCons samlede skovstyring, der indeholder et økonomielement.

Vurdering

Alle fem produkter er af en tilfredsstillende teknisk standard, det begrænsede marked taget i betragtning. Der er idag adgang til service og opdateringer af programmet. I takt med ændrede krav er det sandsynligt, at der vil ske udvikling og forbedring af produkterne. Indtastningen af data i sæsonen er ikke voldsom og vanskelig at forestille sig mindre.

I løbet af testen er de overbliksskabende udskriftsmuligheder blevet værdsat mere og mere. Det er givet, at jo større og mere sammensat en produktion et distrikt håndterer, jo større værdi vil systemerne have. Det er vanskeligt at give en endelig samlet vurdering, på baggrund af en så smal test. Nogle generelle perspektiver er der dog basis for at trække frem.

Fremtidig værdi

I takt med at pyntegrøntmarkedet mod-

nes, vil opkøberne i stigende grad lægge vægt på handlingsparametre, der er almindelige i det øvrige erhvervsliv. Det drejer sig om leveringssikkerhed, kvalitetsbeskrivelse og -opfyldelse, korte og korrekte leveringsfrister og gensidig trykthed for levering og betaling. (Jævnfør danske grossisters annonce om holdningen til afsætning og prissætning af træer til udenlandske luksusgrossister, i Skoven Nyt juni nr. 6 - 7a, 1993).

Med et modent marked følger en gennemskuelig prisstruktur, og tillæg der (hovedsageligt) kun gives for nærmere definerede, efterspurte ydelser eller kvaliteter. I den situation kan en given storproducent vælge to veje.

- Producent 1 vælger at blive standardvareleverandør. Varerne vil blive omsat på et bulkvaremarked under stærk konkurrence, til listepriis eller derunder. Producenten optimerer sin fortjeneste, ved at holde omkostningerne til produktion og administration nede. I gode år med mindsket udbud (mangel) vil producenten kunne hente en overnormal fortjeneste, men vil ellers operere med lav avance. Skulle produktionen et år slå fejl, vil følgerne blive begrænsede pga. den lille investerede kapital.

- Producent 2 vælger at gå efter tillæg og blive kvalitetsudbyder. Det kræver et stærkt administrativt system og en intensiv produktion. Falder produktionen et år bort, vil en større investeret kapital stå uden aflønning og samtidigt forringe producentens goodwill hos

aftagerne, og dermed chance for at få tillæg i de følgende år. Hovedparten af varerne vil blive omsat på ordremarkedet og med en kortere distributionskanal end producent 1. Dette betyder sammen med et bredere udbud, specialsorteringer og mulighed for levering med kort varsel, at producent 2 vil kunne opnå tillæg på en del af produktionen. Det vil samtidigt betyde en sikrere afsætning af producent 2's øvrige produktion og dermed en bedre forrentning af den investerede kapital og arbejdskraft.

Det er på denne baggrund, at systemernes værdi er vurderet. Gevinsten for den enkelte producent afhænger af graden af satsning på kvalitetsnichen og af omsætningen i pyntegrønt og klippegrøntets andel af denne omsætning.

I tabel 2 er anført, hvilke systemer, der kan være interessante for hvilke producentgrupper. Der er i tabellen taget forbehold i anbefalingerne, i en række tilfælde. Det er bl.a. fordi en tilfredsstillende administration stiller nogle krav til den øvrige administrative kapacitet. I andre tilfælde er forbeholdet markeret, fordi produktet vil være relevant for nogle producenter, men skyde over målet for andre i samme gruppe.

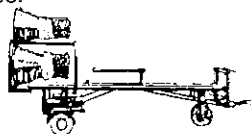
Men er der en flaskehals i administrationen i pyntegrøntsæsonen, eller vokser produktionen i mængde eller produktionstype? Så er de angivne systemer en alvorlig overvejelse værd.

NET-LET

NET-LET maskinen med de mange fordele:

NET-LET er modulopbygget i tre typer. Alle modeller er med 3 tragt størrelser. Til alle typer net. Det gør det let at nette let.

- NET-LET I : Til montering efter traktor.
- NET-LET II : Med egen trækstation.
- NET-LET III : Selvkørende i kulturen. Kan indregistreres.
- NET-LET : Håndtrakte også i friktionsnedsættende plastmateriale. Vejer kun 12 kg.
- NET-LET : Transportabel transportør til læsning af pyntegrønt og juletræer. Kan evt. indregistreres. Max. højde på 2 min., 5,5 meter.

Husk: Bestil i god tid.

Brochurer og leveringstid fås ved henvendelse til:

JUMAS

**Hyacintvej 60 · Halling · 8543 Hornslet
Tlf. 86 99 92 00 · 86 99 95 30**

Arborea Dania

Dansk Planteproduktion A/S

Ribevej 47
DK-8723 Løsning

Tel. 75 65 12 11
Fax 75 65 05 75

UDVALG

af mange provenienser, sikrer
at De får optimalt plantemateriale